REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).

Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 45. Brașov, Luni-Marți 27 Februarie (12 Martie). 1907.

O întrebare ce ni-se impune.

Nulla dies sine linea. N'a fost zi dela împăciuire încoace, în care guvernele unguresți să nu fi uneltit sau atentat în contra existenței și a culturei noastre naționale. Legea despre instrucțiunea poporală dispune că fiecare cetățean poate să-și primească instrucțiunea până la învățământul superior în limba sa maternă. Unde am ajuns însă în cele patru decenii dela aducerea acestei legi? Am ajuns acolo încât limba noastră maternă abia mai este tolerată în școalele noastre susținute din banii noștri.

Pe nimeni nu mai pot să seducă asigurările hipocrite ale ministrului Apponyi, că confesiunile nemaghiare nu sunt jicnite în drepturile lor prin proiectele sale de lege. N'ar trebui să fie așa bătătoare la ochi măsurile de maghiarizare, ce le iau aceste proiecte, ci am trebui numai să ne aducem aminte de ceea ce s'a petrecut acum 27 de ani, pentruca să înțelegem de ce azi nici un om cinstit cu mintea sănătoasă și cu inima la loc nu mai poate să dea nici un crezământ asigurărilor ministrului. Trăesc încă mulți cari își aduc bine aminte de aplauzele frenetice, cu cari a fost salutat ministru de instrucțiune publică Trefort când a prezentat dietei legea despre întroducerea „vorbirei maghiare“ în școalele poporale ale naționalităților, și cari n'au uitat încă asigurările acelui ministru că prin aceasta măsură ce-ar reclama-o momente etice, demnitatea și vaza statului etc. nemaghiari nu vor fi nici decum împiedecați a se cultiva în limba lor maternă etc. Tot aceasta asigurare am auzit'o dela toți miniștrii de până acum, de câte ori se propuneau înăspriri cu privire la învățarea limbei maghiare în școalele noastre și auzim și astăzi, când între altele se propune întroducerea predărei încă a trei obiecte în limba maghiară, fără considerare dacă copiii vor pricepe ceva din ele ori nu.

Și oare crede cineva că acest proiect de lege al ministrului Apponyi este cea din urmă etapă pe calea apucată a schilăvirei instrucțiunei noastre poporale? Poate să fie cineva așa de naiv să creadă că aci încetează pofta nesățioasă a șovinismului înflăcărat de azi?

Nu putem admite că se pot găsi de aceștia și fiindcă nu putem admite, ba suntem convinși că scopul și ținta finală a guvernanților este a scoate cu totul limbele nemaghiare din școala poporală, ne punem întrebarea foarte gravă: Ce va fi de școalele noastre?

Le vom susținea oare cu sudoarea feței noastre și mai departe, ca guvernele ce se perândă să dispună după plac de ele și de învățătorii lor și să facă din ele cu banii noștri proprii unelte spre a ne desnaționaliza? Sau vom renunța de pe acum la ele și ne vom îngriji pe alte căi de învățarea limbei naționale?

Confesiunile au dreptul de a-și susținea școale, dar nu sunt datoare ale susținea, mai vârtos când li-se face cu neputință instruirea rațională și deșteptarea practică, care se poate face numai și numai prin limba maternă a poporului lor credincios.

Statul e dator a se îngriji de deșteptarea poporului. Susțină dară el școalele din visteria publică toate, și vază cum va rezolva marea problemă a instrucțiunei poporale pe calea șovinismului, pe care a apucat!

A ajuns cuțitul la os. Nu mai putem șovăi. Trebue să ne punem întrebarea și să răspundem la ea cu bărbăție: Oare se mai plătește să ne susținem cu atâtea jertfe școalele, când după proiectele de lege de acum se va învăța puțin, ear după cele de mâne nimic nu se va mai învăța în ele *la înțeles*, ci vor fi simplamente pepiniere de desnaționalisare?

Memorandul

bisericei gr. or. române.

Eată memorandul ce l'au prezentat archiereii bisericei române gr. or ministrului de culte și instrucțiune publică conte Apponyi:

Excelența Voastră! Domnule Ministru!

Proiectul de lege despre raporturile de drept ale școlilor poporale confesionale și comunale și despre retribuțiunile învățătorilor comunali și confesionali, care proiect Excelența Voastră, având în vedere interesele instrucțiunei poporale, l'ați prezintat Camerei în ziua de 21 Februarie a. c. — atinge în mod esențial viața internă a confesiunilor susținătoare de școli și, mai ales, taie adânc în drepturile autonomice ale bisericei noastre, drepturi asigurate prin legile fundamentale ale țării. Ne vedem dară nevoiți a da expresiune celor mai serioase nedumeriri ale noastre în fața faptului, că autorităților confesiunilor susțiitoare de școli nu li-s'a dat ocaziune după-cum s'a practicat în trecut, a se pronunța de mai 'nainte asupra acestui proiect, dar mai ales, că nu ni-s'a dat ocaziune, ca în ce privește acest proiect important, să ne putem spune în interesul bisericesc observările și nedumeririle, după studiarea lui cuvenită.

Prin procedeul acesta am ajuns în acea situație regretabilă, că în Camera țării se va lua în desbatere un proiect de lege de o însemnătate atât de mare și care atinge în esența lor drepturile autonomice ale confesiunilor, fără ca aceste confesiuni interesate să se fi putut pronunța mai înainte, și astfel în desbaterea acestui proiect de mare importanță nu se vor cântări argumentele deosebitelor vederi, ci factorii hotărîtori vor fi proporțiile de forțe ale partidelor politice.

Intre astfel de împrejurări, după-ce ni-a lipsit timpul fizic necesar pentru un studiu prealabil al proiectului de lege prezintat și luat în desbatere, suntem nevoiți a declara în general, că față de toate aceste dispoziții ale acestui proiect mai nou, cari sunt vătămătoare pentru autonomia bisericei și pentru desvoltarea instituțiilor noastre culturale, — dispoziții cari sunt de același înțeles cu dispozițiile proiectului anterior, Berzeviczyan, — stăruim și la acest loc pe lângă observările și nedumeririle, pe cari le-am exprimat în adresa noastră prezintată, împotriva acelui proiect, la 19 Iulie 1904 sub nr. 207 N. domnului Ministru reg. ung. de culte și instrucție publică.

Cu satisfacție am luat act de declarația Excelenței Voastre, făcută în Camera deputaților, anume că Excelența Voastră, din convingere obiectivă, nici pe departe nu voiți să contestați dreptul confesiunilor de a ridica și a susținea școli, sau de a le împedeca în exerciarea acestui drept al lor.

Această declarație importantă a Excelenței Voastre ne îndreptățește a îndruma binevoitoarea atențiune a Excelenței Voastre, deși numai în clipa din urmă, asupra dispozițiilor mai esențiale ale proiectului de lege prezintat spre desbatere, cari sunt vătămătoare pentru drepturile autonomice ale bisericei noastre și cari au o înrîurire lâncezitoare asupra desvoltării instituțiilor noastre culturale și anume:

1. La regularea salarului fundamental prevăzut în § 2 al proiectului de lege, — oricât de mult dorim noi îmbunătățirea stării materiale a învățătorilor noștri poporali, — se face o săritură mare dela salarul fundamental stabilit în legea de mai 'nainte — și, în general, salarul fundamental proiectat nu e în proporție cu forțele materiale ale susțiitorilor de școli: chiar din acest punct de vedere suntem de părerea, că, în conformitate cu hotărîrea ce s'a adus în cel din urmă congres bisericesc al nostru, — minimul salarului fundamental ar fi a se stabili în suma de 800 coroane anual.

E vătămător și alineatul al treilea al §-ului 2, în sensul căruia aplicarea învățătorilor ajutători se poate face numai în cazuri excepționale, cu permisiunea comisiunei administrative și numai pe lângă un onorar de 800 coroane, pe când dreptul de a aplica învățători, prin urmare și dreptul de a aplica învățători ajutători, face parte dintre drepturile autonomice ale confesiunilor și comisiunea administrativă poate numai să controleze exerciarea acestui drept. Alineatul din urmă al §-ului 2, care tratează despre susținerea școlii și numirea de învățători ajutători în posturile interimal vacante, e a se modifica în sensul ca »la caz de moarte a unui învățător, văduva și orfanii lui, respective copiii lui sub 18 ani, au să primească, în curs de un an dela data morții, jumătate din leafa fundamentală și o jumătate de an au dreptul să rămână în casa învățătorească.«

Disconsiderându-se această modificare, comunitățile bisericești susținătoare de școli nu sunt în stare să plătească onorarul învățătorilor ajutători ce vor trebui aplicați.

2. Cvincvenaliile contemplate în §-ul 3 al proiectului, găsim că sunt foarte oneroase atât pentru susținătorii de școli, cât și pentru visteria statului și fondul de pensiune regnicolar al învățătorilor; chiar de aceea, în conformitate cu principiile articolului de lege XXVI din 1893, ținem ca aceste cvincvenalii să se stabilească în 100 coroane de așa fel, ca după un serviciu de 40 ani cvincvenaliile să fie egale cu salarul fundamental.

In ce privește distribuirea cvincvenaliilor, considerând că la confesiunile autonome școlile elementare poporale nu sunt susținute de biserica întreagă, ci de comunitățile bisericești independente și organizații speciale și neatârnătoare de celelalte — punctul din urmă al §-lui 3 ar fi a se înlocui prin următoarea dispoziție: »In cazul când un învățător confesional aplicat definitiv concurează, de bună voie, la alt post și în urma concursului e aplicat, definitiv, la alt post învățătoresc, va avea drept la cvincvenalii în proporția serviciului împlinit în acest post din urmă.«

3. Dispoziția din §-ul 8 al proiectului de lege, după care în chestia stabilirii echivalentului pentru folosirea imobilelor și pentru competențele în naturale, cari formează venitele învățătoriului confesional, se poate da recurs la comisiunea administrativă și hotărîrea acesteia poate fi apelată la judecătoria administrativă, vatămă cercul de competență autonom al bisericei noastre și dreptul garantat în art. de lege 38 dela 1868, pentrucă competente pot să fie numai autoritățile confesionale să stabilească între marginile legii venitele și competințele învățătorilor confesionali, iar autoritățile politice administrative pot să fie investite în privința aceasta numai cu dreptul de controlă.

4 In punctul *a)* din §-ul 15 al proiectului de lege, stabilirea raporturilor personale ale învățătorului confesional împărtășit de ajutor de stat și stabilirea cualificației cu privire la limba maghiară o face comisiunea administrativă cu așa cerc de activitate, care sub nici o împrejurare nu-i compete, pentrucă cualificația învățătorului e evidentă din testimoniul dat de competenta comisiune examinătoare și subscris de inspectorul regesc de școale, ca încredințat al ministrului, deci e dovedită cu document public, care nu poate fi supracensurat din partea comisiunii administrative.

5. In alinea primă primă a §-lui 20 din proiectul de lege, acel drept autonom al autorității confesionale a comunităților bisericești susținătoare de școale, pe care-l are de a putea stabili singură pentru școalele sale planul de învățământ și manualele de școală, pe lângă controla statului, se restrânge foarte mult, ba e și greu vătămat.

Dispozițiile din §-ul 20 sunt contrare drepturilor bisericei de liberă instruare, dar sunt și de prisos și nemotivate, pentrucă atât cu privire la planul de învățământ și la numărul oarelor, cât și cu privire la conținutul manualelor de școală, organele statului pot exercia controla, iar înaltul guvern are dreptul de oprire. De altcum ținem de eschisă posibilitatea, ca în școalele noastre confesionale, manuale de școale cenzurate și aprobate din partea autorităților confesionale să poată fi dificultate din punct de vedere al statului.

6. Dispozițiile din §-ul 21 al proiectului de lege, referitoare la alegerea și definitiva aplicare a învățătorilor poporali confesionali, ajutorați din partea statului, nu numai că restrâng în mod esențial drepturile autonome pe cari le au autoritățile confesionale ale comunităților bisericești, ca susținătoare de școale, ci le vatămă din greu, ba le scoate de tot din valoare. Dar afară de aceasta, dispozițiunile referitoare la restrângerea aplicării de învățători poporali confesionali din §-ul 21 se contrazic cu dispozițiunile din §-ul 15 punctul *a)* al aceluiași proiect de lege, luate cu privire la condițiile sub cari se acordă ajutorul de stat, întru cât adecă, după punctul *a)* din §-ul 15 al proiectului de lege, ajutorul de stat se poate acorda și asemna numai învățătorului aplicat în mod definitiv, deci ales cu valoare de drept, și provăzut cu cualificația prescrisă, iar prin aceasta dispoziție e eschisă posibilitatea de a se da ajutor de stat și învățătorului, care nu e ales și nu e aplicat în mod legal.

In fine, cu privire la aplicarea învățătorului, pentru aducerea la valoare a dispozițiunilor numite mai sus și adânc vătămătoare pentru autonomia noastră, sunt puse termine, cari nu pot fi observate, pentrucă după regulamentele noastre, terminul de concurs e cel puțin de 30 zile, după care urmează terminul de apelare și procedura prescrisă pentru aprobarea alegerii.

7. Prin dispozițiile din prezentatul proiect de lege referitoare la disciplinarea învățătorilor poporali confesionali, drepturile bisericei noastre, înrădăcinate în §-ul 8 din art. de lege XX dela 1948, mai departe în §-ul 3 din art. de lege IX. dela 1868, precum și în statutul organic sancționat preagrațios din partea M. Sale, apoi în art. de lege 38 dela 1868, cu privire la guvernarea proprie și la disciplinarea învățătorilor, vin restrânse în mod esențial, ba scoase din valoare, întru cât deoparte în §-ul 23 se asigură pe seama comisiunii administrative un anumit cerc de activitate cu privire la supracenzurarea sentinței judecătoriilor disciplinare ale bisericei, de altă parte iarăși în §-ul 24 comisiunea administrativă vine investită cu drept judecătoresc asupra învățătorilor poporali confesionali cu delaturarea respectivelor judecătorii disciplinare, și primește îndreptățirea, ca în cazurile acolo înșirate să deschidă cercetare disciplinară în mod independent în contra învățătorilor poporali confesionali, și să decidă în merit.

Pe baza dreptului de supremă inspecţiune înaltul guvern poate să controleze şcoalele noastre şi procedura autonomă a autorităţilor noastre bisericeşti-şcolare, şi întru cât acestea nu şi-ar împlini datorinţa, poate detrage eventualul ajutor de stat, ba poate să închidă, pe lângă admoniare prealabilă, şcoalele necorăspunzătoare, ori pe acelea (ceea-ce ţinem de eschis), cari lucră în contra direcţiei patriotice. Nu putem recunoaşte însă de drept, oportun şi just aceea, ca asupra învăţătorilor poporali-confesionali dreptul disciplinar să-l poată exercia şi altă autoritate, afară de autorităţile confesionale.

Făptuirile contrare statului formează acţiuni punibile, şi a judeca asupra lor cade în competenţa exclusivă a judecătoriilor independente. In astfel de cazuri autorităţile disciplinare ale învăţătoriului pot să iee măsuri numai pe baza hotărârilor primite de la respectivele judecătorii, pentru-că altcum se dă întrare în sanctuarul salelor de învăţământ patimilor provocate de politica de zi şi învăţătorul poporal va fi dat pradă pasiunilor politice.

8. In fine ţinem de incorect şi nejust §-ul 26 din proiect, după care se intenţionează pedepsirea comunităţei bisericeşti, ca susţinătoare de şcoală pentru lenevia ori nedestoinicia învăţătorului.

In legătură cu esceptiile şi gravaminele înşirate mai sus, trebue să declarăm, că terminele puse pentru terminarea procedurii disciplinare în §-ul dificultat 23 încă nu pot fi respectate, fiind-că învăţătorul tras în cercetare disciplinară poate apela in înţelesul regulamentului disciplinar şi astfel este eschisă în cazul acesta posibilitatea, ca procedura disciplinară să poată fi terminată în trei luni.

Pe baza motivelor înşirate mai sus numai în general, rugăm cu adâncă stimă pe Excelenţa Voastră, ca să binevoiţi a lua de la ordinea zilei prezentatul proiect de lege, să-l daţi ca să fie compus de nou după ascultarea prealabilă a autorităţilor confesionale interesate şi să prezentaţi apoi acest nou proiect de lege prelucrat; întrucât însă aceasta nu s'ar putea efectui la pertractarea prezentatului proiect de lege să binevoiţi a coopera la modificarea acestuia în direcţia acum nominată de noi, cu privire la dispoziţiile dificultate şi excepţionate din partea noastră.

Primiţi Excelenţă sincera exprimare a stimei noastre deosebite.

Sibiiu, 2 Martie 1907.

Reprezentanţii bisericei gr. ort. române din Ungaria şi Transilvania:

Ioan Meţianu m. p., archiepiscop şi metropolit. *Nicolae Popea* m. p., episcopul Caransebeşului. *Ioan I. Papp* m. p., episcopul Aradului.

Anularea mandatului dep. Dr. George Popoviciu. Ştim că comisiunea cenzurătoare a dietei a anulat Vinerî mandatul deputatului Dr. G. Popoviciu, obţinut în cercul Lugojului. In motivarea sentinţei de anulare se relevează deoparte deplina corectitate a d-lui Dr. G. Popoviciu, care nicî direct nicî indirect nu s'a făcut vinovat de vre un act nelegal în decursul campaniei electorale, de altă parte însă se consideră reuşita d-lui Dr. Popoviciu ca datorită unei agitaţiunî şi presiunî nepermise. După cetirea sentinţei a urmat cetirea hotărârei în chestiunea cheltuelilor, prin care apărătorul Dr. Valeriu *Branisce*, care a susţinut apărarea mandatului din îndemn propriu, *este judecat la suportarea cheltuelilor în suma de 2200 cor.* E caracteristic, zice »Drapelul«, că publicul de faţă a primit în completă tăcere sentinţa şi hotărârea.

In decursul desbaterei, apărătorul mandatului a relevat că în raportul comisiunei s'au furişat nişte greşelî esenţiale, întru cât se presentă ca dovedite unele fapte, contrare fasiunilor. La cererea apărătorului s'a dat cetire fasiunilor din chestiune, constatându-se fapt erorile esenţiale amintite.

Proiectul şcolar şi deputaţii saşî. »Sieb. D. Tageblatt« aflâ că deputaţii saşî au avut zilele aceste o conferenţă. în care au decis unanim să ia posiţie hotărâtă în contra proiectului de lege al lui Appony relativ la şcoalele comunale şi confesionale.

Deputaţii saşî vor respinge proiectul şi vor vota *în contra* lui. In desbaterea generală, vederile lor vor fi desfăşurate într'un discurs cel va ţinea deputatul Wilhelm Melzer. Dacă în decursul desbaterii speciale se vor face propunerî în scop de a întroduce în proiect nouă înăsprirî în sens şovinist, orî dacă va fi atăcată în general atitudinea deputaţilor saşî sau poporul săsesc, vor lua cuvântul şi alţî vorbitorî din şirul deputaţilor saşî.

Să ştie că deputaţii saşî fac parte din partidul constituţional. De aceea este remarcabilă hotărârea lor. de a se despărţi în chestiunea proiectului şcolar de partidul din care fac parte şi care la rândul său de sigur va sprijini şi vota proiectul. Probabil, că în chestiunea şcolară. conducerea partidului constituţional i-a dispensat pe deputaţii saşî dela rigoarea disciplinei de partid, căcî în cazul contrar ei ar fi siliţî, în urma hotărârii de mai sus, să iasă din partidul constituţional.

Proiectul şcolar şi Sârbii. Intre Sârbi nu s'a pornit încă nici o acţiune în contra »proiectelor« de lege şcolare, »Branik« învinueşte pe radicalii sârbi, că se interesează maî mult cu afacerea, cu patriarchul decât de cele ce se petrec în ţară şi îşi esprimă părerea de rău că episcopatul sârbesc încă n'a protestat până acuma în contra proiectului lui Apponyi. Foaia radicalilor »Zastava« nici că se ocupă de proiect.

Totuşi după cum anunţă şi o corespondenţă oficioasă maghiară, partidul radical sârb vrea să ea şi el poziţie contra proiectului lui Apponyi, prin aceea că un deputat sârb radical va vorbi în numele partidului cu ocaziunea desbaterei proiectului. Semi-oficioasa maghiară observă, că radicalii sârbi s'au ocupat şi de atitudinea Românilor în chestiunea aceasta şi că ar fi declarat că nu aprobă procederea acestora de a se adresa Vienei pentru ajutor. Să poate că Sârbii radicali n'ar vrea nici acum să se strice cu guvernul unguresc. dar ni se pare că din afirmările de mai sus răsuflă mai mult o dorinţă ce o au maghiarii de a vedea declarându-se divergenţe şi neînţelegeri între diferitele naţionalităţi.

In chestiunea pactului i-se anunţă ziarului »N. fr. Pr.« din Budapesta, că ministru preşed. Wekerle, care s'a întors Sâmbătă dimineaţa din Viena a avut în decursul zilei de Sâmbătă conferenţe cu colegii săi din ministeriu şi cu câteva personagii politice conducătoare. Aceste consfătuirî să fi deşteptat în cercurile ungureştî speranţa, că în chestiunea separării dărilor de consum se va putea ajunge la o înţelegere cu guvernul austriac, dar că înţelegerea e departe încă de a se fi stabilit. Speranţa aceea se basează pe părerea guvernului ungar, că i-ar fi succes a convinge pe miniştrii austriacî că o separare a dărilor de consum este posibilă fără ca să fie de lipsă a se ridica la graniţă formale linii vamale între ambele state. E intenţia adecă ca dările de consum să fie socotite după modalitatea cum se socotesc azî taxele pe zahar. — In celelalte chestiunî financiare nu s'a putut ajunge la nicî o apropiere între ambele guverne, ear de chestiunea băncei nicî n'a fost vorbă de astădată în Viena, ea se va discuta în viitoarele conferenţe.

Complectarea cabinetului român. Dela Bucureşti primim ştirea, că cabinetul a fost complectat cu domnul *Dr. Istrati.* fost ministru al instrucţiunei publice, care a luat portofoliu domeniilor, iar actualul ministru al domeniilor *I. Lahovari* a trecut la ministeriu de externe.

Dieta croată şi monarchul.

Joia trecută primind în audienţă prezidiul dietei croate, care i-a predat adresa dietei, Majestatea Sa a dat espresiune nemulţămirei sale cu două deciziunî, prin carî zisa dietă a trecut peste cercul său de competenţă.

Printr'una din aceste decisiunî a fost provocat guvernul croat de a stărui ca să fie amnestiaţî toţî aceia, carî au fost condamnaţî pentru-că au luat parte la turburările politice din 1903. A doua deciziune cerù, ca preşedintele dietei Dr. Medacovicî să adreseze conferenţei episcopiior din Zara o telegramă, în care s'a dat expresiune speranţei, că episcopii dalmatinî se vor declara toţî pentru vechea leturghie slavică. numită *glagolică*.

Asupra acestor decisiunî, monarchul ş'a exprimat părerea de rău, zicând că prin ele se atacă drepturile suverane ale coroanei. Banul Croaţiei, într'o convorbire ce a avut'o cu un ziarist, a zis, că numai deciziunea întâi prejudecă drepturile suverane ale coroanei, iar în ce priveşte chestiunea glagolicei, aceasta este o afacere curat bisericească, a căreia rezolvare nu cade în competenţa dietei.

Curia romană a dat un ordin bisericesc, în care se enunţă, că în acele dieceze, unde până acuma *glagolica* a fost limba uzuală bisericească, să rămână şi mai departe limba acelor bisericî. Dar Curia s'a împotrivit ca glagolica să se introducă şi în alte dieceze, unde până acuma n'a fost.

Răspunsul Monarchului dat deputaţiunei dietei croate a făcut senzaţie şi a produs mâhnire între Croaţî. Organul starcevician zice, că observările monarchului au fost puse la cale de guvernul unguresc, care ar vrea să scoboare dieta croată la nivelul unei congregaţii comitatense unungureştî. Aceste sunt urmările vizibile ale politicei resoluţioniste. — Organul progresiştilor zice, că consilierii monarchului l'au informat pe acesta fals. Când dieta cere amnestie, nu atacă dreptul coroanei. Şi prima dumă rusească a cerut amnestie. Cu privire la chestiunea glagolicei, foaia amintită crede, că nunciul papal din Viena vrea să se amestece în competenţa dietei croate.

Cronica din afară.

O consfătuire a patriarchilor ecumenici. Din Constantinopol se anunţă, că patriarchul ecumenic a făcut de curând demersuri pentru a obţinea permisiunea venirei la Constantinopol a patriarchilor greci din Ierusalim şi Alexandria. Scopul acestor demersuri este iniţiarea unei consfătuiri a patriarchilor ecumenici asupra cestiunilor ce sunt la ordinea zilei.

Conflictul vamal dintre Serbia şi Austria. Din Belgrad se anunţă că în consiliul de miniştri care s'a ţinut Sâmbătă s'a cetit nota de răspuns a Austriei. Deoarece răspunsul acesta e mulţumitor, el a făcut o bună impresie. Ministerul de externe din Viena a primit propunerea guvernului sârb de a relua negocierile pentru încheierea convenţiei comerciale. Guvernul sârb va primi în curând din Viena o invitaţie în acest senz. La Viena se speră că pe viitor Serbia va preferi articolele industriei austro-ungare îndată ce nu vor exista diferenţe de preţ şi calitate. La Belgrad această schimbare favorabilă în relaţiile cu Austria se consideră ca un succes politic al Serbiei, fapt care contribue cu mult la întărirea situaţiei guvernului şi în special a primului ministru Pasici.

Din Duma rusească. In şedinţa de Sâmbătă a Dumei s'a făcut alegerea secretarilor. Au fost aleşi 2 cadeţi şi 3 socialişti. Duma a adoptat apoi regulamentul elaborat de prima Dumă şi a ales 11 secţiuni pentru verificarea mandatelor. Viitoarea şedinţă se va ţinea Mercuri, când secţiunile vor prezenta rapoartele lor.

Sobrania bulgară a adoptat în a treia cetire creditul militar extra-ordinar de 32 de milioane, dând consiliului de miniştri dreptul de a dispune de detaliile furniturilor.

Mişcarea bandelor din Macedonia. Din Belgrad se anunţă: Intre comitetul de acţiune grec din Ateneu s'a stabilit o înţelegere, pe care a întărit'o şi ambasadorul sârb din Constanţa. Conform acestei înţelegeri bandele sârbeşti şi greceşti vor proceda în baza unui plan comun, în primăvara viitoare. Cercurile influente ale

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din farmecele Italiei.

IX.

Dela Roma la Neapole.

Sunt dureroase clipitele, când îţî iei rămas bun dela iubiţii tăi, dela vatra părintească. Te mâhneştî adânc, când te desparţî de locurile, de carî sufletul tău, fiinţa ta s'a alipit, de plaiurile iubite, de isvorul mângăerii tale.

N'am crescut, n'am trăit în Roma, vatra noastră părintească e departe de aicî ci ca nişte călătorî, rătăciţî în largul lumii, pe pământurî îndepărtate, am petrecut puţină vreme, o biată săptămână între zidurile ei. Şi cu toate acestea, ne întristăm. ne mâhnim adânc, că trebue să ne luăm rămas bun dela ea, poate pentru tot-deauna...

Căcî ne-am simţit aşa de bine în Roma, am fost fermecaţî de ceva tainic, ce ne face s'o iubim.

E o iubire sfântă, o iubire ce-o simţim pentr'un moşneag, care ne povesteşte păţaniile vieţii sale si pe care îl ascultăm cu drag şi aflăm plăcere 'n cuvintele lui.

Şi Roma ne spune poveştile ei minunate — poveşti adevărate, pe cari noi abia le putem pătrunde în frumseţea, în măreţia şi în sfinţenia lor . . .

O, ce poveşti . . Cu viteji, cari ştiau să moară, pentru gloria neamului lor . . . Cari cu însufleţire porneau peste câmpiile Italiei, întru întâlnirea şi înfrângerea duşmanilor gloriei şi măririi lor peste neamurile lumii . . . Şi cu mărirea lor li-se înălţa şi sufletul, le creştea puterea, puterea cuvântului, ce da legi lumei, şi care pornea dintre stâlpii de piatră ai Forului Roman, şi pătrundea în lume, pierzându-se în zarea mărilor şi a ţărilor de ei nestrăbătute . . .

Poveştile acestea ne pun pe gânduri şi ne înduioşează acum când ne despărţim de ea . . .

Simţim că ne deslipim de sânul unei mame, a unei mame tainice din negura trecutului...

Raze de iubire ies din negura întunecoasă, ies la lumina cugetului nostru . . . şi ne dau o icoană a vremilor trecute, a vremilor străvechi . . .

Şi ne vedem ca 'n vis . . . Ne vedem între vitejii de atunci . . . Ne vedem adunaţi cu ei la glasul de răsboiu al trâmbiţelor . . . Şi inima ne svîcneşte de mândrie şi prinde flacări, când aude şi când simte vorbele ducelui, vorbele împăratului. Şi însufleţiţi ne luăm rămas bun dela neveste, dela copii, dela părinţi. Ne despărţim de ei cu inima tare, ştiind, că prin moarte le vom aduce glorie, le vom aduce binele şi nădejdea în viaţa viitorului . . . Şi ne îndreptăm privirile, spre ţara vrăşmaşului. Şi cu suflet de tinoreţe pornim peste câmpii, prin văi şi peste munţi înpotriva lui . . . .

Iar când în zori de zi, la surâsul dulce al dimineţii, ori în amurg de seară, la cântecul de somn al firii, sau noaptea la şoaptele de vis ale lunii, ne aflăm în faţa lui, atunci din piepturile noastre ies strigăte turbate şi braţele noastre îniaptă suliţe, ce tae şi rup, ce sparg, sparg scuturi, străpung piepturi şi avântă spade, ce improaşcă scântei şi pătrund în inimi, răpind suflete . . . şi sângele ţîşneşte . . . curge şiroae... stropeşte aripile »vulturului«, ce s'avântă peste molmanele de trupuri şi se ridică în slava cerului gloriei şi al izbânzii noastre. — — — — — — — — — — — — — — —

Cu fală luăm armele vrăşmaşilor, le luăm comorile, le luăm ţara şi-i facem robii noştri... Şi ne întoarcem triumfători la Roma... Şi văile Italiei răsună de strigătele poporului şi munţii se sgudue de ele... Isvoare de lacrimi isvoresc şi cresc râuri, ce mângăe câmpiile mănoase. Şi la Roma ne întâmpină senatul, magistraţii, părinţii, nevestele şi copii... Intrăm veseli în cetate... In fruntea noastră merge împăratul... Şi sunet de trâmbiţe cutremură văzduhul... Io, Triumphe !... Io, Triumphe !... răsună din mii de piepturi... Şi fecioarele aruncă flori peste laurii noştri...

Io, triumphe!... Io, triumphe!... s'aude'n uliţele verzi de ramuri şi de cununi şi răsună din templele deschise... Şi păşim mândri pe uliţe... trecem prin »calea sfântă« şi ne urcăm pe Capitol, unde ne îndreptăm privirile şi aducem rugă şi mulţămită puternicilor zei... Şi se pregătesc jertfele, care ard şi slobod fumuri, ce se înalţă în cer şi duc zeilor vestea sărbătorii noastre... Şi ei se coboară între noi şi se ospătează cu noi împreună... Şi râsete şi strigăte cutremură oraşul... — Iar după ospăţ ne prindem în jocuri şi încingem feciori şi fete o horă de stă să se surpe pământul sub opincile noastre şi chiotele noastre turbură liniştea văzduhului — — — — — — — — — — — —

Şi din prada luată vrăjmaşilor ne împărtăşim cu toţii... le luăm ţara, le slăbim puterea, şi dacă putem ne împăcăm cu ei. Ii luăm în şirurile noastre, şi îi facem să vadă, că numai dela Roma pot cuceri pământul, că numai »vulturul« roman îi duce la isbândă. — — — — — — — — — — — — — — — — —

...Trenul se sgudue... Roatele lui zurue şi se smâncesc cumplit, scoţând câmpia din liniştea dimineţii. Lanurî întinse în ţolurî de iarbă verde ne zâmbesc la soarele, care chioreşte când şi când de după norî. Câte un pin singuratic chiamă sub adăpostul lui păsărelele şi câte-o tufă verde îşî tremură frunzele la adierea vântului...

...Toate par o taină... Toate par o altă lume, o lume trecută, o lume de veacurî, căcî vedem numai ruinî, ruinî vechî şi pustii...

(Va urma).

patriarchatului şi Ildiz-Kioskului, au luat mare parte în aceasta înţelegere. Alianţa se îndreaptă în prima linie *în contra Românilor şi Bulgarilor Macedoneni.*

Din dieta ungară.

In decursul desbaterei proiectului de lege privitor la modificarea procedurei penale au vorbit mai pe larg deputaţii: *Dr. Şuciu* şi *Dr. St. Pop*, arătând că prin acest proiect sunt nedreptăţiţi advocaţii şi mai ales cei din oraşele mai mari. In şedinţa dela 9 Martie a vorbit deputatul *Iuliu Maniu* în chestia de regulament inzistând ca fiind vorba de garanţii constituţionale, să fie ţinut mai întâi guvernul de aşi împlini datorinţele lui constituţionale şi cerând în deosebi că acest guvern să-şi împlinească obligamentele sale faţa de toţi deputaţii la fel, aşadar şi faţă de deputaţii naţionalişsi, la a căror interpelaţii s'a dedat a răspunde foarte târziu.

Wekerle ministru-preşedinte vrea să scuze întârzierea răspunsurilor la interpelaţii, zicând că-i de lipsă să se facă mai întâiu în cauzele interpelate cercetări, cari reclamă timp mai îndelungat.

Vlad: »Le faceţi toate muşama«.

Wekerle protestează zicând că guvernul lucrează sub controlul public şi deci învinuirea aceasta e nebazată şi tendenţioasă.

A. Vlad cere cuvânt în chestie personală, dar preşedintele îl întrerupe şi-l chiamă la ordine.

Urmează raportul comisiei asupra proiectului de lege al lui Apponyi privitor la învăţătorii de stat. Să întră în desbaterea generală a acestui proiect.

Cel dintâiu la cuvântul deputatul

Teod. Mihali: După opt luni de activitate observăm cu regret, că stăruinţa noastră de a informa obiectiv şi în mod leal camera, nu numai că n'a fost apreciată după merit, ci de cele mai multe-ori fără bază şi nemeritat am fost atacaţi. Declar, în numele partidului nostru, că atunci când luăm parte la luptele politice, n'avem de gând să fim ofensivi ori să provocăm. Cine judecă obiectiv scurta noastră activitate, uşor se poate convinge că noi n'am dat prilej la astfel de învinuiri. (Sgomot, mişcare.) Nu aşa s'a întâmplat însă cu onorata majoritate! Cu toate acestea noi n'am renunţat la speranţa, că după atâta discuţie şi capacitare, o să reuşim poate să ne înţelegem odată. Pentrucă dacă a fost vre-odată nevoie ca toţi cetăţenii patriei să lucreze pentru promovarea intereselor patriei în cea mai mare înţelegere şi iubire reciprocă, apoi, aşa cred, a sosit această vreme (aprobări).

Molnár János: Cu un cuvânt: o să întraţi în partidul 48-ist (Sgomot).

T. Mihali: Invitarea să întrăm în trăm în partidul 48-ist, e puţin ciudată, pentrucă eu n'am făcut asemenea declaraţiuni, şi peste tot: nu e actuală chestia, mai ales că partidul 48-ist în adevăratul înţeles al cuvântului nici nu există.

In ce priveşte politica vieneză de atâtea ori accentuată, în privinţa asta ne-am declarat de mai multe ori. A făcut declaraţie îndeosebi colegul Dr. Al. Vaida, care a motivat pe larg atitudinea noastră. Mă mir numai de un lucru; că până ce d-voastră aici în cameră în continu ne acuzaţi că suntem slugile şi miluiţii Vienei — întăritând astfel poporul maghiar contra noastră — până atunci d-voastră, respective fruntaşii d-voastre, mergând la Viena, nu ne prezintă acolo, că am fi credincioşi regelui încoronat şi dinastiei, ci ne acuză cu separatism cu gravitare în afară, cu irredentism, aşa că aproape ne fac imposibil să ne apărăm. Acasă ne acuză că suntem plătiţi Vienei, iar în Viena ne acuzaţi că suntem irredentişti. Aceste două acuzări nu pot sta însă alături. (Sgomot.) E regretabil, că regele rău informat, v'a dat mână liberă faţă de noi! Puteţi face ce vreţi cu noi, şi nici nu vă daţi îndărăt dela nimic! Eu aşa cred însă, că nu este lucru cuminte, ca d voastră vremea aceasta şi mâna liberă s'o folosiţi pentruca să ne atacaţi mereu, să ne restrângeţi în drepturile noastre (Sgomot) şi să ne împedecaţi în desvoltarea noastră. Politică cuminte ar fi să folosiţi prilejul pentru a ne câştiga, să ne ajutaţi în străduinţele noastre, ceea-ce dacă aţi face, fireşte că şi noi v'am ajuta.

Trecând apoi la obiect, accentuează că atunci când s'a stabilit proiectul de lege nu s'a convocat o anchetă. Apoi zice că proiectul de lege privitor la urcarea salariilor învăţătorilor de stat şi confesional e prematur. Guvernul trebuia să-şi dea seamă şi de starea materială mizerabilă în care se află poporul nostru. Inzadar rid câm şcoale şi jertfim milioane dacă poporul emigrează în America. Guvernul a luat în programul său darea progresivă, regularea congruei preoţilor catolici. De ce nu se ţine de aceste, de ce nu caută să rezolve aceste puncte de program? Şi preoţimea are meritele lor. Preoţilor gr. cat. se dau ce-i drept ajutoare de stat, dar se dau numai acelor preoţi, cari fac servicii politice. Unui preot român i s'a detras congrua fiindcă a predicat ca oamenii să se ţină dela beutură. (Preşedintele întrerupe spuind că aceasta nu stă în legătură cu proiectul privitor la învăţătorii de stat.) Mihali continuând se provoacă la legea naţionalităţilor şi arată, că elevilor nemaghiari nu li-se dă în şcoalele de stat instrucţia în limba lor maternă precum prescrie acea lege dar şi altfel instrucţia în şcoalele de stat nu corespunde cerinţelor practicę ale vieţei. In fine propune următorul proiect de rezoluţiune.

1. Introducerea gratuită a învăţământului primar.

2. Lefurile învăţătorilor de stat şi a celor comunali, ori confesionali să se reguleze deodată şi unitar.

3. Intrucât salariile învăţătorilor confesionali nu ar putea fi plătite de confesiuni, ele să fie întregite de stat şi anume: din sume înscrise în budget şi puse la dispoziţia autorităţilor bisericeşti respective, fără ştirbirea autonomiei bisericeşti.

Aurel Nowak vorbeşte asemenea în contra proiectului, mai ales fiindcă nu dispune ca în ţinuturile nemaghiare limba de predare în şcoalele de stat să fie limba pe care o vorbeşte poporul. *Milan Hodza*, interpelează în fine pe ministrul de interne în afacerea desfiinţărei unor organizaţiuni specialiste ale muncitorilor.

ŞTIRILE ZILEI.

— 26 Februarie v.

Reprezentanţa oraşului Braşov va ţinea adunarea generală în zilele de Mercuri 13, eventual Joi în 14 Martie. La ordinea zilei sunt puse în primul loc trei obiecte de importanţă şi adecă: *pardosirea din nou a stradelor, împrumutul oraşului şi acoperirea din capital a investiţiunilor mai apropiate ce sunt a se face.* Obiectul ultim poate să fie pertractat în mod meritoriu, numai dacă peste jumătate din membrii reprezentanţei vor fi de faţă. Ar fi bine ca acest obiect să nu se amâne din cauza numărului neîndestulitor al membrilor prezenţi, şi să se ia o decisiune meritorică deja în şedinţa din 13 a. l. c., pentru ca să se poată cât mai grabnic procura sumele necesare la lucrările de canalizare.

Sinodul parochial al bisericei Sf. Nicolae, convocat pe ziua de eri, s'a ocupat cu verificarea listei sinodale pe 1907 şi cu alegerea comisiunei pentru censurarea socotelilor bisericei şi a raportului comitetului despre activitatea sa din anul expirat. Sinodul a fost presidat de părintele protopop Vasilie Voina. După verificarea listei, în care s'au întrodus mai mulţi parochieni noi şi s'au şters cei morţi şi cei îndepărtaţi din parochia bisericei Sf. Nicolae, s'a ales cu aclamaţiune comisiunea censurătoare, compusă din d-nii N. Stoicovici, S. Roşca, N. Oancea jun., G. Fl. Muntean şi N. Roncea.

Condamnat pentru »agitaţie«. Tribunalul din Deva a osândit pe părintele Petru *Lăslău* din Vălişoara *la 2 luni temniţă ordinară*, pentru-că la alegerile din Aprilie 1906 a »agitat« împotriva Ungurilor. In contra sentinţei s'a înaintat recurs.

Numire. Maj. Sa Monarchul a numit pe d-l Dr. Iuniu cav. de *Puşcariu* consul austro-uugar la Milano.

Damele române din Năsăud arangiază o petrecere cu dans împreunată cu diverse producţiuni, Sâmbătă în 16 Martie st. n. 1907 în Năsăud în sala de gimnastică dela gimnaziu. Venitul curat al petrecerei, precum şi al »buffet«-ului aranjat de dame cu aceasta ocaziune, e destinat pentru scopul completărei *gimnaziului din Brad.* Intrarea de persoană 1 cor. Adresa pentru oferte: *Victoria Dr. Filipan* Năsăud.

Cununie. Ni-se comunică, că Sâmbătă în 24 Februarie v. s'a săvârşit în biserica sf. Vineri din Bucureşti cununia domnişoarei *Agnes L. Nastasi* fiica d-lui L. Nastasi profesor gimnazial în pensiune cu d-l *Teodor Nicolau* din Bucureşti.

Răscoale ţărăneşti în România. Din Moldova se semnalează din nou revolte ţărăneşti. Deastădată revoltele sunt îndreptate în contra *arândaşilor şi cârciumarilor evrei*, cari, precum se ştie, trăiesc în Moldova cu miile pe spatele bieţilor ţărani români. Până acuma încă nu s'au întâmplat incendiări şi omoruri, ci ţăranii s'au mulţumit a pune pe Evrei pe fugă. Cete mari de ţărani au întrat în casele Evreilor de pe moşiile Delleni, Mascut, Cuculta, Sigeapa şi Hârlău, ameninţându-i, că dacă nu vor părăsi imediat moşiile, să fie pregătiţi la toate. Evreii şi-au şi încărcat îndată mobilele şi au părăsit locuinţele lor. In judeţul Jaşi s'a întâmplat acelaş lucru. Ţaranii au alungat pe Evrei din comunele Bădeni şi Ceplenita. S'au răspândit faima că ţăranii vreau să pună foc orăşelului Târgu-frumos, care este inundat de Evrei. Din partea autorităţilor a fost dirigiată la faţa locului miliţie pentru restabilirea ordinei.

Demonstraţiune în contra unor lucrători români. In Semlin au sosit în 7 l. c. 50 de lucrători români, cari de mulţi ani lucrează la agenţia societăţii de navigaţiune austro-ungară. La Debarcader s'au adunat sute de lucrători din Semlin şi jur, cari au voit să împedece debarcarea lucrătorilor români din România. Demonstranţii însă au fost împrăştiaţi de gendarmi şi Românii au putut debarca. In urma aceasta lucrătorii aproape dela toate stabilimentele şi dela drumul de fer de aici au declarat grevă, refuzând de a relua lucrul, câtă vreme Românii nu vor fi depărtaţi de acolo şi înlocuiţi cu lucrători din Semlin.

Revărsările Dunărei în România. In urma topirei zăpezilor, apele Dunărei au venit mari şi s'au revărsat în judeţele Ilfov, Vlaşca şi Ialomiţa, inundând mari întinderi de semănături. Astfel în judeţul Ilfov, la punctul Chiselet, Vineri noaptea apele Dunărei s'au revărsat cu furie şi au ameninţat locuinţele sătenilor mărginaşi. Au fost inundate 200 de hectare grâu şi orz ale locuitorilor, 250 hectare grâu ale arendaşului Lucopolu şi izlazurile. Apele sunt în creştere şi primejdia este mare. In comuna Spanţov apa a inundat 400 hectare de semănături de pe moşiile Ghenciu şi Spanţov, venind până în marginea comunei. In Olteniţa rurală au fost inundate 300 pogoane islazuri, 600 pogoane grâu şi rapiţă ale arendaşului Stamelatos, 300 pogoane grâu ale d-lui Calomfirescu. In Chiroogi apa a fost oprită de un dig construit de arendaşii Scharam şi Dittmer. Apa vine cu furie şi e temere că va distruge digul, inundând o parte din comună.

Cea mai bătrână femeie din Bulgaria a murit înainte cu câteva săptămâni în orăşelul Dubnitza. Ea să numea Goliovitza şi a ajuns etatea de tot rară, de 133 de ani. S'a născut în Somacov şi a trăit 25 de ani în Dubnitza. Ea trecea de ceea mai bătrână femeie din câte au trăit în Bulgaria de trei secole încoace.

Cluj, 5 Martie n.

Concertul tinerimei universitare române. Ziua de 3 Martie n. a fost aşteptată cu nerăbdare de toţi Românii de la noi iubitori de arta musicală. Privirile erau aţintite spre Cluj, unde avea să se petreacă evenimentul muzical, menit să aducă jertfă nu numai pe altarul muzicei, ci şi pe al culturei noastre naţionale româneşti. Nici că putea fi un scop mai sublim pentru venitul unei petreceri, ca destinarea lui *pentru gimnaziul din Brad*! Acest scop ideal singur ar fi fost de ajuns a pune în mişcare aproape întreaga suflare românească. Şi nici nu ne-am înşelat.

Publicul nostru în frunte cu patronii concertului domnii George Pop de Băseşti Dr. Iuliu Maniu, Dr. Ales. Vaida-Voevod şi Dr. Aurel Vlad, s'a grăbit în număr frumos a se încălzi la focul culturei şi artei naţionale. Cei-ce nu văd cu ochi buni când ne petrecem în cercul restrâns numai pentru noi la cei de un sânge, vrut'au şi de astădată să pună la probă răbdarea noastră. Pus'au din afară nişte semne, cari erau menite să dea alt colorit petrecerei noastre, decât acela pe care l'a avut. Dar nu şi-au ajuns scopul, căci dinlăuntru ne-am petrecut româneşte, fără a lua în seamă intenţia vădită.

In ce priveşte concertul programul lui a fost destul de bogat. După părerea mea însă punctul prim şi ultim al muzicei militare puteau fi înlocuite cu bucăţi româneşti de valoare, de cari în timpul de azi — har Domnului — nu prea ducem lipsă. Apoi am fi dorit să auzim măcar un punct al tinerimei universitare, după cum am avut ocaziunea a asculta la concertele de acum trei ani şi de mai nainte. De la o tinerime aşa de numeroasă cu drept cuvânt să putea aştepta aceasta. La universitatea din Budapesta sunt mai puţini universitari români şi totuşi nu se sparie de a se apuca chiar de o piesă atât de grea şi de valoare artistică cum e balada măestrului I. Mureşianu: *Constantin Brâncoveanu.* Să nădăjduim însă că în viitor nici ai noştri nu se vor lăsa mai pe jos.

Celelalte puncte din program au fost toate la un nivel înalt artistic. Tot aşa a fost şi esecutarea lor. De altfel cele trei puteri artistice, trei luceferi pe cerul muzicei noastre, — d-şoara *Valeria Popp*, d-na *Lucia Cosma* şi d-şoara *Virginia Gall* binecunoscute publicului românesc, ba şi celui străin de la concertele din trecut în cari totdeauna le-a succes a ne captiva şi a ne încânta, erau o garanţă sigură pentru reuşita acestui concert. Furtunele de aplauze cu cari fu întâmpinată fiecare dintre ele, au fost nu numai o răsplată, ci şi o vie dovadă a succesului desăvârşit, prin care şi-au mai împletit câţiva lauri în cununele lor câştigate în trecut.

A le aprecia pe fie-care în deosebi, mă simt dispenzat, deoarece publicul nostru le cunoaşte foarte bine şi ştie, că numai mândri ne putem cu dânsele.

Constat însă la d-şoarele *Valeria Popp* şi *Virginia Gall* un progres îmbucurător faţă de trecut. La cea dintâiu mai cu seamă în registrele înalte, unde tonurile îi sunt de o claritate remarcabilă, iar la aceasta din urmă în registrele mijlocii şi afară de aceasta şi o accentuare şi pronunţare clară.

D-l *Brătianu* are o voce de bariton de un timbru şi volum, care ne face să ne legăm mari speranţe de d-sa în viitor. De altfel acuma e încă tânăr, elev al conservatorului din Pesta, şi — dacă nu mă înşel — acuma a păşit prima oară în faţa publicului. Cu toate acestea însă s'a achitat cu succes, lăsându-ne pe toţi mulţămiţi. Numai o observare: Unele gesturi făcute cu corpul şi cu mâna la un concert pot rămânea. Pe scenă ş'or fi având locul şi gesturile.

D-şoara *Getta Hodoş*, care a ţinut cu multă desteritate toate acompaniamentele solistelor şi a solistului, ni-s'a prezentat nu numai ca şi o acompaniatoare bună, ci şi ca o pianistă escelentă, dovedind totodată şi o şcoală bună.

Toate punctele au fost sgomotos aplaudate, ceea-ce dovedeşte, că publicul a fost satisfăcut. Iar artistele au primit şi câte un frumos buchet de flori. D-na Lucia Cosma a mai primit şi o frumoasă liră de flori artificiale, prezentată de de delegaţia studenţilor universitari craioveni, reprezentaţi la petrecere prin domnii Stoenescu, Chintescu şi Demetrescu.

După concert a urmat dans, care s'a început cu o abatere de la program, dansându-se de prima oară hora şi numai după aceea căluşerul şi bătuta.

S'a continuat apoi iarăşi dansul, care a ţinut până'n zori de zi. Au fost mulţi şi multe, astfel că nu mi-a succes a-mi câştiga o listă complectă. De aceea, spre a evita ori şi ce animositate în public nici un nume, fapt pentru care rog să fiu scuzat.

Rap.

ULTIME STIRI.

Blaj, 10 Martie. Conferenţa archiereilor români uniţi a durat două zile şi au hotărât a prezenta un memorand corpurilor legiuitoare şi Majestăţei Sale, în care vor protesta energic în contra dispoziţiunilor ameninţătoare ale proiectului lui Apponyi.

Blaj, 11 Martie. Adunarea poporală conchemată pe ziua de eri, Dumineca, a fost foarte cercetată şi a decis în unanimitate o rezoluţiune, prin care se protestează în deosebi contra proiectului de lege privitor la şcoalele confesionale. Adunarea a decurs în toată liniştea şi cu însufleţire aşa că număroşii gendarmi, cari au fost trimeşi aici cu această ocaziune s'au putut convinge, că prezenţa lor n'a fost de lipsă.

Budapesta, 11 Martie. Socialiştii au ţinut eri o mare adunare poporală în care au protestat în contra suspendării reuniunilor, cafegiilor şi a zidarilor.

Becicherecul-mare, 11 Martie. O adunare poporală a Şvabilor din Biled a fost conchiemată cu simpla ordine de zi: „Discutarea situaţiunei politice". Adunarea fù însă oprită de solgăbirău şi n'a putut fi ţinută.

Szakolcza, 11 Martie. Foaia slovacă „Lodove-Noviny" a fost din nou confiscată pentru nişte „articoli agitatorici".

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

„PARSIMONIA“, institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în BRAN.

Convocare
la a XII-a adunare generală,

a institutului de credit şi economii, societate pe acţiuni „PARSIMONIA“ în Bran, ce se va ţinea *Joi, în 28 Martie st. n. 1907, la 10 oare înainte de amiazi* în localul institutului, la care sunt invitaţi toţi acţionarii a se prezenta în sensul §-lui 20 din statutele institutului.

Obiectele de deliberare sunt următoarele:

1. Alegerea a doi notari şi trei verificatori.
2. Raportul Direcţiunei şi al comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanţului şi a împărţirei profitului.
4. Alegerea a trei membrii în direcţiune şi doi în comitetul de supraveghiere.
5. Modificarea §-lui 51 din Statute.
6. Alte propuneri eventuale.

Bran, în 14 Februarie 1907. *Direcţiunea.*

Contul Bilanţului pro 1906. — Mérleg számla 1906. évre.

ACTIVE: — VAGYON:	Cor.	fil.	PASIVE: — TEHER:	Cor.	fil.
Cassa în numărar — Készpénz	80	10	Capital acţionar — Részvény tőke	120000	—
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	552347	—	Depuneri — Betétek	444625	86
Credite personale — Kötelezvények	12577	—	Interese transitorii pro 1907 — 1907 évi átmeneti kamatok	9074	22
Mobiliar — Butorzat . . . Cor. 296.53			Fondul de rezervă — Tartalék alap	28302	70
Amortisare — Leirás . . . „ 296·53			Depozite — Letétek	3076	63
Depuneri — Betétek	20000	—	Profit curat — Tiszta nyereség	12716	48
Bonnri — Érték papirok	32791	79			
	617.795	89		617.795	89

Contul Profit şi Perdere. — Veszteség és nyereség Számla.

DEBIT: — TARTOZIK:	Cor.	fil.	CREDIT: — KÖVETEL:	Cor.	fil.
Interese după depuneri — Betéti kamat	1937	59	Interese dela cambii şi obligaţiuni — Leszámitolt váltok és kötelezvény utáni kamatok	40359	64
Spese — Költségek	1783	72	Proviziune — Jutalék	2069	37
Spese procesuale — Per költségek	574	18	Interese după depuneri — Betéti kamat után	620	21
Salarii — Fizetések	2240	—	Diferite Különféle	322	54
Contribuţiune directă — Egyenes adó . . . . Cor. 2080·—					
10 % după interese de depuneri 10 % betéti kamatok után adó „ 1930·61					
Contribuţiune comitatensă, comunală — Megyei s községi adó „ 1325·68					
Competinţe — Illeték . . . „ 814·77					
Contribuţiune comercială şi de drum — Kereskedelmi és útadó „ 234·20	6385	26			
Amortizarea mobiliarului — A butorzat törlesztése	296	53			
Profit curat — Tizsta nyereség	12716	48			
	43.371	76		43.371	76

Bran, 31 Decembre 1906. Törcsvár, 1906 Deczember hó 31-én.

DIRECŢIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Axente Moşoiu m. p., director executiv. Miron Tătoiu m. p., Iacob Popa m. p., Ilariu Reit m. p., comptabil.

George Enescu m. p., vice-preşedinte. Ioan Cenţu m. p., Nicolau Reit m. p., Georgiu Tişca m. p.,

Confrontându-se cu registrele principale şi auxiliare, s'au aflat esacte. — A fő- és mellék könyvekkel összehasonlittatván, helyesnek találtatott.

Bran, în 14 Februarie 1907. Törcsvár, 1907 Februar hó 14-én.

George Babeş m. p., vice-preşedinte. Iosif Enescu m. p. Nicolae Runcean m. p. Ioan V. Enescu m. p. Nicolau Popoviciu m. p.

Văzut şi aflat în ordine.

Iosif Oncioiu.

Cursul la bursa din Viena.

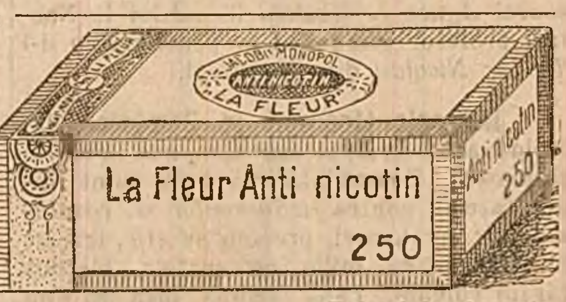
Din 10 Martie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%.	113 40
Renta de coróne ung. 4%	94 95
Impr. căi. fer. ung. în aur 3½%	84 15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94 85
Bonuri rurale croate-slavone	95 25
Impr. ung. cu premii	200 —
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	50 50
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	99 05
Renta de argint austr. 4²/₁₀	98 95
Renta de aur austr. 4%	117 35
Renta de coróne austr. 4%	99 05
Bonuri rurale ungare 3½%	89 10
Losuri din 1860	152 25
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	177 —
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	808 45
Acţii de-ale Băncei austro-ung.	682 50
Napoleondori	19 08
Mărci imperiale germane	117 70
London vista	241 37½
Paris vista	95 40
Note italiene	95·30

Cursul pieţei Brasov

Din 11 Martie n. 1907.

	Cmp.		Vênd.
Bancnote rom.	18.92	Vênd.	18 96
Argint român	„ 18.80	„	18.84
Napoleondori.	„ 18.94	„	19 —
Galbeni	„ 11.20	„	11.45
Mărci germane	„ 117.20	„	117 3
Lire turcesci	„ 21.50	„	21.6
Scris. fonc. Albine 5%	100.—	„	101
Ruble Rusesci	„ 2.63	„	2. 6

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.